

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
ОК 29 Методика роботи при фізичних труднощах
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «Логопедія. Спеціальна психологія»
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Синиця Аліна Олександрівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/fdsso/structure-fdsso/kaf-psychology/composition-kaf-psychology/synytsia-alina-oleksandrivna/
Контактний тел.	+380992285921
E-mail викладача:	alina_starceva@ukr.net
Графік консультацій	з 9.00 до 18.00 понеділок - п'ятниця

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
Денна 4/120	20	20	80	Екзамен
Заочна 4/120	10	8	102	Екзамен

Семестр: осінній/весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: методика роботи, фізичні труднощі, мультифакторність, дитячий церебральний параліч, діти раннього віку, дошкільний вік, молодший шкільний вік.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти першого рівня глибокого розуміння логодидактичних і психофізіологічних основ спеціального навчання, виховання, розвитку осіб з порушеннями опорно-рухового апарату, а також озброєння їх ефективними методами та прийомами роботи при фізичних труднощах враховуючи вікові та типологічні відмінності.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

Результати навчання

РНЗ. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, з'ясовувати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РНУ18. Демонструвати на основі загальноєвропейських принципів, підходів і практик соціально свідому та відповідальну поведінку, слідувати деонтологічним принципам, гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Загальні положення щодо навчання та виховання дітей зі складними порушеннями розвитку: фізичні труднощі.

Тема 1. Актуальний стан та проблеми організації роботи при фізичних труднощах у сучасному освітньому просторі. Сучасні стратегії практичної реалізації теоретичних підстав організації допомоги особам при фізичних труднощах. Необхідність розробки і проектування змін у системі освіти, у тому числі в професійній готовності спеціальних педагогів до роботи в закладах освіти.

Тема 2. Загальні положення щодо навчання та виховання дітей зі складними порушеннями розвитку: фізичні труднощі. Підходи до визначення термінології, класифікації та етіології складних порушень розвитку. Нормативно-правове забезпечення організації корекційно-реабілітаційних заходів в умовах дошкільного закладу освіти. Кадрове забезпечення корекційно-реабілітаційного процесу. Корекційна спрямованість навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами: фізичними труднощами.

Змістовий модуль 2. Фізіологічні основи рухової активності особистості.

Тема 3. Нейрофізіологічні механізми порушень рухової сфери. Поняття рухової діяльності та будова опорно-рухового апарату. Організація рухової системи. Система управління рухами (за М.О. Бернштейном). Схема управління руховою діяльністю (за О.Р. Малхазовим). Опанування руховою діяльністю.

Тема 4. Особливості рухової активності в різні вікові періоди. Розвиток рухів дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Рухова активність підлітків та юнаків середнього і старшого шкільного віку. Особливості проявів рухової активності людей у зрілому та старшому віці. Особливості стану рухової активності у осіб з особливими освітніми потребами: тяжкими порушеннями мовлення; когнітивними порушеннями; дитячим церебральним паралічем; осіб після бойових травм; осіб після перенесених неврологічних захворювань.

Змістовий модуль 3. Характеристика фізичних труднощів розвитку.

Тема 5. Види порушень опорно-рухових функцій: клінічний аспект. Поняття та специфіка фізичних труднощів. Етіологія та патогенез порушень опорно-рухових функцій у дітей. Дитячий церебральний параліч. Вроджені патології опорно-рухового апарату: вроджений вивих стегна; кривошия; деформації стопи; клишоногість; сколіоз та інші деформації хребта; недорозвинення кінцівок та інші порушення; аномалії розвитку пальців кисті рук, стопи; артрогрипоз (вроджене каліцтво); захворювання скелету (рахіт). Інші порушення розвитку, що зумовлюють фізичні труднощі.

Тема 6. Особливості психофізичного розвитку дітей зі складними порушеннями опорно-рухового апарату та мовлення. Психолого-педагогічна характеристика розвитку осіб з дитячим церебральним паралічем. Психолого-педагогічна характеристика осіб з порушеннями опорно-рухового апарату: вроджений вивих стегна; кривошия; деформації стопи; клишоногість; сколіоз та інші деформації хребта; недорозвинення кінцівок та інші порушення; аномалії розвитку пальців кисті рук, стопи; артрогрипоз (вроджене каліцтво); захворювання скелету (рахіт). Інші порушення розвитку, що зумовлюють фізичні труднощі. Характеристика психомовленнєвого розвитку осіб з фізичними труднощами.

Змістовий модуль 4. Характеристика інноваційних підходів щодо корекції порушень психофізичного стану осіб з фізичними труднощами.

Тема 7. Характеристика інноваційних підходів щодо корекції порушень психофізичного стану дітей дошкільного віку з фізичними труднощами. Здоров'язберігаючі технології в корекційному процесі сучасного закладу дошкільної освіти. Структура та зміст корекційної роботи з дітьми зі складними порушеннями розвитку. Принципи корекції розвитку дитини з порушеннями опорно-рухових функцій зумовлених ураженням центральної нервової системи. Застосування цифрових ресурсів у роботі з дітьми з фізичними труднощам.

Тема 8. Технології корекційно-розвиткової роботи з дітьми з фізичними труднощами. Кондуктивне виховання дітей з порушеннями опорно-рухових функцій зумовлених ураженням центральної нервової системи. Фізична реабілітація (Войта терапія. Бломберг-терапія. Нейродинамічне моделювання рухів. Метод динамічної пропріоцептивної корекції з використанням рефлекторно-навантажувального пристрою «Гравітон» (К.Семенова). Технологія В. Козьяквіна у роботі з дітьми з порушеннями опорно-рухових функцій зумовлених ураженням центральної нервової системи.

Змістовий модуль 5. Методика роботи при фізичних труднощах: ранній вік.

Тема 9. Корекційно-розвиткова робота з дітьми першого року життя з фізичними труднощами зумовлених ураженням центральної нервової системи. Міждисциплінарне вивчення проблем розвитку дитини з порушеннями опорно-рухових функцій першого року життя. Завдання та напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухових функцій у (I, II, III, IV періоди) домовленнєвий період. Особливості формування уявлень про колір, форму та

величину. Специфіка розвитку мовлення у дітей з порушеннями опорно-рухових функцій в ранньому віці. Комплекс вправ щодо формування просторових уявлень. Комплекс вправ зі стимуляції мовленнєвої активності. Комплекс вправ щодо розвитку дрібної моторики рук. Корекційно-логопедична робота з дітьми з іншими порушеннями опорно рухового апарату у ранньому віці (вроджений вивих стегна, клишоногість, плоскостопість, сколіоз та ін.). Пропедевтичні заходи що сприяють попередженню виникнення тяжких порушень опорно-рухового апарату та супутніх розладів.

Тема 10. Методика ранньої логоінтервенції «У ритмі Метелика» як ефективний засіб у роботі з дітьми раннього віку з фізичними труднощами. Зміст, мета та завдання МЛР «У ритмі Метелика». Вікові орієнтири розвитку комунікативно-мовленнєвого розвитку ФСММ. Функції та складові методики ранньої логоінтервенції: клініко-реабілітаційний сегмент; логопропедевтичний сегмент. Логопутівник використання методики «У ритмі Метелика». Структура логопедичного заняття. Методичний комплекс логопедичного супроводу дитини раннього віку з церебральним паралічем та її родини: розвиток дрібної моторики та праксису, рухової уваги та зосередження дитини раннього віку з ЦП; стимулювання та розвиток домовленнєвого та мовленнєвого розвитку та комунікативної активності дитини раннього віку з ЦП; формування та розвиток емоційно-соціальної та когнітивної бази мовлення дитини раннього віку з ЦП.

Змістовий модуль 6. Методика роботи при фізичних труднощах: дошкільний вік.

Тема 11. Особливості педагогічного процесу в закладах дошкільної освіти для дітей з порушеннями опорно-рухових функцій. Зміст навчального процесу дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухових функцій. Завдання навчальної роботи при порушеннях опорно-рухових функцій у дошкільному віці. Форми та методи організації роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухових функцій. Принципи навчальної роботи. Основні напрями роботи з дітьми дошкільного віку з порушеннями опорно-рухових функцій. Соціальна та педагогічна інтеграція дітей з порушеннями опорно-рухових функцій зумовлених ураженням центральної нервової системи.

Тема 12. Методика організації навчального процесу дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухових функцій. Сприятливі ознаки розвитку пізнавальної діяльності дітей. Несприятливі ознаки розвитку пізнавальної діяльності дітей. Пізнавальний розвиток за підрозділами «Ознайомлення з навколишнім світом», «Сенсорний розвиток», «Формування елементарних математичних уявлень». Особливості логопедичної роботи з подолання дизартрії у дітей з порушеннями опорно-рухових функцій зумовлених ураженням центральної нервової системи (Л.Белякова, В.Галущенко, С.Конопляста). Технічні засоби у повсякденному житті дітей з порушеннями опорно-рухових функцій дошкільного віку. Методичне та матеріально-технічне забезпечення корекційно-реабілітаційного процесу в умовах ЗДО.

Змістовий модуль 7. Технології розвитку різних видів діяльності у дітей при фізичних труднощах.

Тема 13. Методика розвитку продуктивних видів діяльності. Формування навичок зображувальної діяльності. Навчання конструюванню дітей з порушеннями опорно-рухових функцій. Модель корекційно спрямованого фізичного виховання дітей з порушеннями опорно-рухових функцій (М. Єфименко). Етапи навчання ігрової діяльності з урахуванням особливостей розвитку дитини з порушеннями опорно-рухових функцій. Сенсорне виховання. Трудове виховання. Формування навичок самообслуговування. Господарсько-побутова праця. Праця у природі. Ручна (художня) праця.

Тема 14. Організація психолого-медико-педагогічного супроводу дітей з фізичними труднощами. Тестування стану психофізичного розвитку та рухових можливостей у дітей дошкільного віку. Технологія розробки індивідуальних корекційних програм. Організація та управління корекційно-реабілітаційним процесом в умовах закладу дошкільної освіти. Умови впровадження індивідуального психолого-педагогічного супроводу дітей зі складними порушеннями розвитку.

Змістовий модуль 8. Методика роботи при фізичних труднощах: шкільний вік.

Тема 15. Методика організації спеціального навчання та виховання учнів з фізичними труднощами. Провідні напрями корекційно-розвиткової роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухових функцій шкільного віку. Навчання грамоті. Формування елементарних математичних уявлень. Корекція порушень читання та письма. Формування графічних навичок учнів з порушеннями опорно-рухових функцій. Корекція та розвиток сенсорно-перцептивних процесів та психомоторних умінь і навичок. Формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки. Формування лінгвістичних понять на основі використання асоціативних схем. Формування знань про довкілля засобами пізнавальних завдань. Організаційно-педагогічні умови індивідуального навчання в умовах сім'ї. Організація рухової діяльності дітей з порушеннями опорно-рухових функцій в режимі навчального дня. Сучасні підходи до планування занять, відбору матеріалу для роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухових функцій.

Тема 16. Створення безбар'єрного середовища для особи з фізичними труднощами. Особливості облаштування розвивального середовища враховуючи рівні підтримки осіб з порушеннями опорно-рухових функцій. Нетрадиційне обладнання для учнів з порушеннями опорно-рухових функцій. Допоміжні технічні засоби у повсякденному житті. Попередження травматизму школярів із порушеннями опорно-рухових функцій. Організація, зміст і контроль рухової діяльності дітей з порушеннями опорно-рухових функцій. Скаффолдінг — створення умов для підвищення успішності кожного учня з порушеннями опорно-рухових функцій. Транзиція: програми переходу молоді з порушеннями опорно-рухового апарату до дорослого життя.

Методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

За джерелом інформації:

Словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint –Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда, бліцопитування. *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація. *Практичні:* інсценування, ігрові та практичні вправи, моделювання проблемних ситуацій, інтелектуальні розминка (головоломки), робота в групах та міні-групах («team building»), case-study, мозайка.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Курс має особливості, які спрямовані на максимальне засвоєння вами знань з ОК: «Методика роботи при фізичних труднощах».

Безпека: у разі ракетних ударів або інших надзвичайних ситуацій, первинним є ваша безпека. Якщо під час заняття оголошують повітряну тривогу, заняття буде негайно припинено, і ми домовляємось із вами про його перенесення на інший час або про асинхронну роботу; • намагайтеся дотримуватися всіх інструкцій з безпеки, і як тільки можливо, повідомте про ваш стан та можливість продовжити навчання.

✚ **Типи занять:** лекції з мультимедійним супроводом: для того, щоб ви мали не лише теоретичні знання, а й зрозуміли, як все це виглядає на практиці; • практичні заняття: ви отримаєте можливість відточувати навички корекції мовленнєвих порушень, зокрема постановки звуків на справжніх пацієнтах або моделях.

✚ **Дистанційне навчання:** використовуються платформи Moodle та Zoom.

✚ **Зоот-заняття:** для підвищення ефективності навчання та взаємодії між усіма учасниками, увімкнення відео є обов'язковим. Це допомагає мені як викладачу краще зрозуміти, чи зрозумілі для вас матеріал та методики, а також допомагає зробити процес навчання більш особистісним. Якщо є вагомні причини, через які ви не можете увімкнути відео, будь ласка, заздалегідь повідомте мене про це.

✚ **Інтерактивні методи:** робота в групах та парах. • Case-study, мозкові штурми, рольові гри.

✚ **Етика та дисципліна:** підтримую дотримання академічної чесності та професійної етики. • що стосується додаткових матеріалів, рекомендованої літератури та онлайн-ресурсів — все це викладено на Google Disk, а посилання на нього є на платформі Moodle та в нашій Telegram групі. • спілкуватись і вирішувати нагальні питання будемо в групі в Telegram, доки навчальний процес триває не в стінах нашого БДПУ, і можливі різні форс-мажорні обставини, як то блекдаун, локдаун, відсутність зв'язку тощо.

ПОЛІТИКА ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ГШІ)

Застосування генеративного ШІ у цьому курсі регулюється *Політикою використання ШІ в освітньому процесі БДПУ* (Наказ № 39 від 18.09.2025, рішення Вченої ради від 11.09.2025).

Режим використання: дозволено з обмеженнями

У межах цього курсу **дозволяється відповідальне використання ГШІ** лише для:

- структурування плану написання робіт;
- лексичного покращення тексту;
- підбору джерел (за умови обов'язкової перевірки достовірності).

Заборонено використання ГШІ для:

- повного генерування текстів робіт або розділів;
- автоматичного створення аналітичних висновків.

Усі випадки використання ШІ мають бути **відкрито задекларовані** у письмових роботах згідно зі стандартом **GAIDeT** (<https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>).

⊖ Обмеження в контрольованому середовищі

Під час виконання контрольованих оцінювань (іспити, тестування, захисти, практикуми), використання ГШІ **заборонено**.

Порушення цього правила може вважатися **порушенням академічної доброчесності** і тягне за собою відповідні наслідки згідно з Кодексом БДПУ.

• Буду рада бачити ваші обличчя і чути ваші голоси, тому за можливості прошу вмикати камери і бути активними учасниками освітнього процесу. Крім того, так я зможу вас впізнавати на вулиці і радо привітатися!

Ці політики можуть бути доповнені або змінені в залежності від ситуації. З нетерпінням чекаю на нашу конструктивну взаємодію в процесі вивчення неймовірно цікавої дисципліни!

До зустрічі на заняттях!

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

технічне (ноутбук, проектор); програмне (Moodle, репозитарій); наочність (презентації), дидактичний матеріал.

Система оцінювання та вимоги:

Загальна кількість балів за вивчений курс *для денної форми* обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю (ЗК= 40 балів(4*10). Потім до отриманого показника додаються бали за виконане ІНДЗ та бали (10), та бали, набрані під час екзамену (50). За підсумками навчання здобувач вищої освіти може отримати 100 балів, визначаємо за формулою.

$$m = 40 + 10 + 50 = 100$$

40 бал. – поточний контроль;

10 бал. – ІНДЗ;

50 бал. – екзамен;

Загальна кількість балів за вивчений курс *для заочної форми* навчання обчислюється таким чином: підраховується

кількість балів, набраних під час поточного контролю (10*4). Потім до отриманого показника додаються бали за виконане ІНДЗ (10), та бали набрані під час екзамену (50). За підсумками навчання здобувач вищої освіти може отримати 100 балів, визначаємо за формулою.

$$m = 40+10+50=100$$

40 бал. – поточний контроль;

10 бал. – ІНДЗ;

50 бал. – екзамен;

Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у балах оцінкам за шкалою ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка шкалою ЄКТС для всіх видів підсумкового контролю
90-100	A
78-89	B
65-77	C
50-64	D
35-49	FX
1-34	F

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація) Базова

Базова

1. Єфименко, М.М. Сучасні підходи до корекційно спрямованого фізичного виховання дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату. Вінниця: Нілан-ЛТД. .201. 338с.
2. Козьякин В. И., Шестопалова Л. Ф., Подкорытов В. С. Детские церебральные параличи. Медико-психологические проблемы. Львів: НВФ «Укр. технології», 2014. 142 с.
3. Конопляста С. Ю., Сак Т. В. Логопсихологія / за ред. М. К. Шеремет. Київ: Знання, 2010. 293 с.
4. Мартинюк В. Ю., Зінченко С. М. Мінімальна мозкова дисфункція: навчальний посібник. Київ: Інтермед, 2011. 167с.
5. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: методичний посібник/ Укл.: А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. Львів: Колесо, 2008. 144 с.
6. Синиця А.О. Логопедичний супровід дитини раннього віку з церебральним паралічем: монографія / за заг. ред. проф. С.Ю. Коноплястої. Київ, «Книга-плюс». 2024 р. 186 с.
7. Програма розвитку дітей дошкільного віку з порушенням опорно-рухового апарату. За заг. ред. Шевцова А. Г. (лист МОН молоді спорту від 05.12.2012 №1\11-18795) <http://leleka.rv.ua/normatyvno-pravova-baza-z-inklyuzyvnoyi-osvity.html>
8. Чеботарьова О. В., Коваль Л. В., Данілавічюте Е. А. Дитина із церебральним паралічем. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.
9. Little W. J. On the influence of abnormal partitional, arduous labors, premature birth, and asphyxia neonatorum on the mental and physical condition of the child, especially about deformities. Transactions of the Obstetrical Society of London, 1862. 293 p.
10. Wilson E. A. Chance for Children. Occupational Therapy for children with problems in learning, coordination, language, and behavior. Birmingham: The Handsel Trust, 2002. 144 p.

Допоміжна

1. Конопляста С. Синиця А. Особливості домовленнєвого та раннього мовленнєвого розвитку дитини з церебральним паралічем. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*, 2024, 2: 153-166. DOI: <https://doi.org/10.32782/2412-9208-2024-2-153-166>
2. Роменська Т. Г. Міждисциплінарний підхід до проблеми формування соціально-побутових навичок у дошкільників із дитячим церебральним паралічем. *Гуманістична парадигма в спеціальній освіті: наука і практика. Зб. XVII тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції (м. Київ, 9-10 червня 2015 р.)*. Київ, 2015. С. 43 - 46.
3. Романенко О. В. Особливості формування Я-образу школярів з церебральним паралічем : автореф. дис. канд. психол. наук: спец. 19.00.08. Ін-т спец. педагогіки АПН України. Київ, 2003. 21 с.
4. Синиця А.О. Мультидисциплінарний підхід у вивченні дітей з церебральним паралічем раннього віку. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. Бердянськ, 2022. С. 395-408.
5. Синиця А. Специфіка вивчення дітей раннього віку з церебральним паралічем. *Інновації та перспективи розвитку науки та техніки у XXI столітті: виклики майбутнього: матеріали міжнародної наукової конференції (25 грудня 2022): збірник тез*. Польща, 2022. С.52-58.
6. Синиця А.О. Клініко-психо-логопедичне дослідження мовленнєвого розвитку дітей раннього віку з церебральним паралічем. Інтеграція науки і практики в умовах модернізації спеціальної освіти України: збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 23-24 березня 2023 року / за заг.ред. С.Д.Яковлевої, Н.В.Кабельнікової. Івано-Франківськ, 2023. с. 212-217. <https://www.kspu.edu/About/Faculty/FEElementaryEdu/ChairCorrectingEdu/Conference.aspx>
7. Синиця А. О Комуникативно-мовленнєвий онтогенез дітей раннього віку з церебральним паралічем. Засоби і прийоми, які сприяють розвитку й комунікації педагогів та дітей з особливими освітніми потребами : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 30 січня – 12 березня 2023. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. с.86-89. https://fileview.fwdcdn.com/?url=https://mail.ukr.net/api/public/file_view/list%3Fto .

Більше дивитися у робочій програмі.